HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

רב פפא אמר. לעולם מלקות ממש ומאי דעבד לוקה לא דעבד מיגו לוקה דקאמר דהכי בריית ממון דמיהא קלע קאמר: **תלי ערכו.** לפי שיוו דערך קנוס דכפרשתיו לפי הנכסים: **גוירה תלי ערכו.** דמשמע תלי ערך שלם שקנוס לו לפי שניהם: **תעו ערך חליו.** עלי והשומר ערך חליו עלי או ערך רחמי הוי לגי עלי נותן ערך שלם דהוה ליה מערין מבר שהשמה תלויה בו וגבי ערכין כתיב (ויקרא כז) בערכך נפשות שהמעריך מבר שהשמה תלויה בו נותן קנסה שנתנה בו תורה: **ויסרו מויסרו ויסרו מכן.** כתיב הכא ויסרו לותו וכתיב גבי סורר ומורה[ו] ויסרו מה להלן בן עמו מף כאן בן עמו והיינו ויסרו דהכא מויסרו דהתם וההוא ויסרו דהתם מבן שעמו דלגמריה לבן שעמו על ויסרו דהכא והבר יליף בן לחייתין הכא מבן והיה אם בן הכתוב מה התם מלקות מף הכא מלקות: **ונשמרת מכל דבר רע.** וכל מקום שנאמר השמר פן ואל תיגו אלא לא תעשה[ס]: **לנדרכי פנחס.** בפרשת עבודה זרה: **שלח ירחיב גיוס ויצא לידי טומאה בגילוי.** דקמיך ליה כי יהיה בך איש וגו'[ס]: **רך נוה.** ורכיל לשון רך לי תהיה: **לא אמר לעדים.** המעידים על זוזותיה: **שכרן בקרקע.** לרבי יהודה מהו כיון דמרבית גמר בכף או אוכל בעיני דהוו מטלטלין כדכתיב בעיני רבית או דלמא לממון הוא דגמר ג"ש ואפי' מקרקעי: **על נשואין הרחשונים.** כנסה ולא הוציא ע"כ וגרשה והחזירה ואחר כך מוציא שם רע לא מצאתי בתולים לגישואין קמאי: **ולא ניכס.** אין יכס שהוציא שם רע על גישואי אחיו בגלל פרשה זו לטעון טענת בתולים. מיפסיקא ליה בעיא בתריתא: **וינשה מעיקרא יש לה לכותבה מנה.** קסבר כנסה בחזקת בתולה ונמצאת בעולה יש לה כתובה מנה: **כשרי בתולים.** עדים שיעידו או יכחישו את אלו ויכשירו את כתך לבתולה גמורה: **כשרי בתולי בתי.** המזימין את עדיו: **שלח מלינו שחלק הכתוב.** משכבי לשה כתיב [ויקרא יח] שני משכבותיה שון לכל משפט עריות: **בתולים אם רע חלק.** שאם הביא עדים שנבעלה ברוסתו שלא כדרכה ונמצאו זוממין אינו נותן מאה סלע דלא מצאתי בתולים: **אינו חייב עד שיבעול שלא כדרכה ויוציא שם רע בכדרכה.** כלומר כשבעל נמצאו דברים ובעלתו אפילו הכי שלא כדרכה כי היכי דלא תלק בשאר עוברין אבל בישה של זוזות שהוא מוציא לעז עליה צריך שיאמר על בישה כדרכה ולקמן מפרש לה: **מידי**

אתיא שימה שימה. נרשה דלמו ג"ם גמרה היא מדבעי בסמוך שכבן בקרקע או בפחות משוה פרוטה מהו מף ע"ג דאין רבית בקרקע אלא דוקא דומיא דכסף ואוכל ולא בפחות משוה פרוטה מדאמר בריש אין מחזקו נשך (ב"מ דף פא. ושם) למה לי דכתב רחמנא לאו בגזל לאו ברבית לאו בחונגה ואם יש רבית בפחות משוה פרוטה הא אינטריך לאו ברבית לפחות משוה פרוטה והשך נמי לא ילפינן מיניה דמה לרבית שכן יש בפחות משוה פרוטה והא דאמר בערכין (דף לג. ושם) גבי בתי ערי חומה רבית הוא אלא שאם שטפה נהר יפרע לו שדה ואפי' לו עבד גפנים טעונות פגין לו בוסר בי"ם לדלוני עלמא בקרקע דמיא לשבועה ולכל דבר שהוא כי האי גוונא לא הוי רבית בקרקע:

בשלמא לר"א בן יעקב היינו דכתיב ופרשו השמלה.

תימה דע"כ בשם עדים שזיכתה מיירי דמשום שלא ימצאו על השמלה דם בתולים אין להורגה מ"כ מה תועלת יש בפרישת השמלה דפשיטא דלא מימכחני עדים בשביל כך דיש לתלות שהנופף הטה וי"ל דסבר דלא מימייב אלא אם כן העיז פניו לשנות הידוע שמחליף להרחות השמלה שלא בתולים לבית דין ומשלח בקרקע שהיא מלאה דס:

דברים ששם לה. לא מלמן שמלה לריש להא מפרש בבריית דמייתי שמלה כשמלה מדשה שלא ליתנה לקרקע נקט ושם לה עלילות דבריס: ומימא

רב פפא אמר מאי בעל לוקה דקתני התם ממון וקרי ליה לממון מלקות אין והא [ת]תנן [א]האומר חצי ערכי עלי נותן חצי ערכו רבי יוסי בר' יהודה אומר לוקה ונותן ערך שלם לוקה אמאי אמר רב פפא לוקה בערך שלם מאי טעמא גזירה חצי ערכו אטו ערך חציו [ב]וערך חציו הוי ליה אבר שהנשמה תלויה בו ת"ר [1]ועגשו אותו זה ממון [2]ויסרו זה מלקות בשלמא ועגשו זה ממון דכתיב ועגשו אותו מאה כסף ונתנו לאבי הנערה אלא ויסרו זה מלקות מנלן [ג]א"ר אבהו למדנו יסרו [3]מיסרו ויסרו מבן ובן מבן [4]והיה אם בן הכות הרשע אזהרה למוציא שם רע מנלן ר' אלעזר אמר [5]מלא תלך רכיל רבי נתן אומר [6]מונשמרת מכל דבר רע ורבי אלעזר מאי טעמא לא אמר מהאי ההוא מיבעי ליה לכדר' פנחס בן יאיר ונשמרת מכל דבר רע [7]מכאן אמר ר' פנחס בן יאיר [8]אל יהרהר אדם ביום ויבא לידי טומאה בלילה ור' נתן מאי טעמא לא אמר מהאי ההוא [9]אזהרה לב"ד שלא יהא רך לזה וקשה לזה [ה]לא אמר לעדים בואו והעידוני והן מעידים אותו מאליהן הוא אינו לוקה ואינו נותן מאה סלעים [ו]היא וזוממיה מקדימין לבית הסקילה היא וזוממיה סלקא דעתך אלא או היא או זוממיה מקדימין לבית הסקילה טעמא דלא אמר להו הא אמר להו אע"ג דלא אגרינהו לאפוקי מדר' יהודה דתניא רבי יהודה אומר אינו חייב עד שישכור עדים מ"ט דר' יהודה אמר ר' אבהו אתיא שימה שימה כתיב הכא [7]ושם לה עלילות דברים וכתיב התם [8]לא תשימון עליו נשך מה להלן ממון אף כאן ממון אמר רב נחמן בר יצחק וכן תני רב יוסף צידוני בי רבי שמעון בן יוחאי אתיא שימה שימה בעי ירמיה שכרן בקרקע מהו בפחות משוה פרוטה מהו שניהם בפרוטה מהו בעי רב אשי [י]הוציא שם רע על הנישואין הראשונים מהו על נשואי אחיו מהו פשוט מיהא חדא [ז]דתני ר' יונה [9]את בתי נתתי לאיש הזה [י]לזה ולא ליבם מאי ומאי ר' אליעזר בן יעקב דתניא [ח]כיצד [ח]הוצאת שם רע בא בבית דין ואמר פלוני לא מצאתי לבתך בתולים אם יש עדים שזינתה תחתיו יש לה כתובה מנה אם יש עדים שזינתה תחתיו יש לה כתובה מנה בת סקילה היא הכי קאמר אם יש עדים שזינתה בסקילה זינתה מעיקרא יש לה כתובה מנה נמצא ששם רע אינו שם רע הוא לוקה ונותן מאה סלע בין בעל ובין לא בעל רבי אליעזר בן יעקב אומר לא נאמרו דברים הללו אלא כשבעל בשלמא לרבי אליעזר בן יעקב היינו דכתיב [10]ובא אליה ואקרב אליה אלא לרבנן מאי ובא אליה ואקרב אליה ובא אליה בעלילות ואקרב אליה בדברים בשלמא לרבי אליעזר בן יעקב היינו דכתיב [11]לא מצאתי לבתך בתולים אלא לרבנן מאי לא מצאתי לבתך בתולים לא מצאתי לבתך כשרי בתולים בשלמא לרבי אליעזר בן יעקב היינו דכתיב [11]ואלה בתולי בתי אלא לרבנן מאי [ט]ואלה בתולי בתי בשלמא לר"א בן יעקב היינו דכתיב ופרשו השמלה אלא לרבנן מאי ופרשו השמלה אמר רבי אבהו פרשו מה ששם לה כדתניא ופרשו השמלה [י]מלמד שבאין עדים של זה ועדים של זה ובוררין את הדבר כשמלה חדשה רבי אליעזר בן יעקב אומר דברים כבתבן שמלה ממש שלח רבי יצחק בר רב יעקב בר גיורי משמיה דרבי יוחנן אע"ג [כ]שלא מצינו בכל התורה כולה שחלק הכתוב בין בעיה כדרכה לביאה שלא כדרכה למכות ולעונשין אבל מוציא שם רע חלק [ל]אינו חייב עד שיבעול שלא כדרכה ויוציא שם רע כדרכה כמאן אי כרבנן אף על גב דלא בעל אי כר' אליעזר בן יעקב

תורה אור השלם

1. וְעָנְשׁוּ אֹתוֹ מֵאָה כֶּסֶף וְנָתְנוּ לַאֲבִי הַנַּעֲרָה כִּי הוֹצִיא שֵׁם רָע עַל בְּתוּלַת יִשְׂרָאֵל וְלוֹ תִהְיֶה לְאִשָּׁה לֹא יוּכַל לְשַׁלְּחָהּ כָּל יָמָיו:
דברים כב יט

2. וְלָקְחוּ זִקְנֵי הָעִיר הַהִוא אֶת הָאִישׁ וְיִסְּרוּ אֹתוֹ:
דברים כב יח

3. כִּי יִהְיֶה לְאִישׁ בֵּן סוֹרֵר וּמוֹרֶה אֵינֶנּוּ שֹׁמֵעַ בְּקוֹל אָבִיו וּבְקוֹל אִמּוֹ וְיִסְּרוּ אֹתוֹ וְלֹא יִשְׁמַע אֲלֵיהֶם:
דברים כא יח

4. וְהָיָה אִם בֶּן הַכּוֹת הָרָשָׁע וְהִפִּילוֹ הַשֹּׁפֵט וְהִכָּהוּ לְפָנָיו כְּדֵי רִשְׁעָתוֹ בְּמִסְפָּר:
דברים כה ב

5. לֹא תַלֵּךְ רָכִיל בְּעַמֶּיךָ לֹא תַעֲמֹד עַל דַּם רֵעֶךָ אֲנִי יְיָ:
ויקרא יט טז

6. כִּי תֵצֵא מַחֲנֶה עַל אֹיְבֶיךָ וְנִשְׁמַרְתָּ מִכֹּל דָּבָר רָע:
דברים כג י

7. וְשָׁם לָהּ עֲלִילֹת דְּבָרִים כִּי הוֹצִא עָלֶיהָ שֵׁם רָע וְאָמַר אֶת הָאִשָּׁה הַזֹּאת לָקָחְתִּי וָאֶקְרַב אֵלֶיהָ וְלֹא מָצָאתִי לָהּ בְּתוּלִים:
דברים כב יד

8. אם בֶּסֶף תַּלְוֶה אֶת עַמִּי אֶת הֶעָנִי עִמָּךְ לֹא תִהְיֶה לוֹ כְּנֹשֶׁה לֹא תְשִׂימוּן עָלָיו נֶשֶׁךְ:
שמות כב כד

9. וְאָמַר אֲבִי הַנַּעֲרָ אֶל הַזְּקֵנִים אֶת בִּתִּי נָתַתִּי לָאִישׁ הַזֶּה לְאִשָּׁה וַיִּשְׂנָאֶהָ:
דברים כב טז

10. כִּי יִקַּח אִישׁ אִשָּׁה וּבָא אֵלֶיהָ וְשִׂנֵאָהּ:
דברים כב יג

11. וְהִנֵּה הוּא שָׂם עִלֵּלוֹת דְּבָרִים לֵאמֹר לֹא מָצָאתִי לְבִתֵּךְ בְּתוּלִים וְאֵלֶּה בְּתוּלֵי בִתִּי וּפָרְשׂוּ הַשִּׂמְלָה לִפְנֵי זִקְנֵי הָעִיר:
דברים כב יז

מוסף רש"י

למדנו יסרו מיסרו. ויסרו דמוקים שם רע מויסרו לותו דבן סורר ומורה, וההוא ויסרו דבן סורר ומורה למדנו מבן דכתיב הכא ויסרו דהתם והא דאמר מבן שעמו דלגמריה בן שעמו על ויסרו דהכא והבר יליף בן לחייתין הכא מבן והיה אם בן הכתוב מה התם מלקות אף הכא מלקות (סנהדרין נא:). **ונשמרת מכל דבר רע.** וקמיך ליה כי יהיה בך איש אשר לא יהיה טהור מקרה לילה, ורבי מזכר ליה להשמר שלא יבא לידי כך (ע"ז ב:). **היא.** שם אמת היה, וזוממיה. עדים שהיו מעידים על זוזותה וממלמו זוממין, מקדימין לבית הסקילה. כלומר יכחישו בבקר לפי שהיו נסקלין בערב (לעיל מה). המיתה הזוממת סלקא דעתך. שם אמת היה אין בקר, אלא או היא. שם אמת, או זוממיה. שם שקר (שם). **לזה ולא ליבם.** שם הולידה שם רע על גישואי אחיו, שאין היבם נידון כמולידה שם רע לענין במה שקר כפף (לעיל כב.). **ביצד הוצאת שם רע.** ליעשות מהם כפף שם שקר ולילקלל שם אמת שיה, בא לבית דין. זקוק לגוד לנ"ד ומומר כו' (לעיל יא:).

א ב מיי' פ"ג מהל' ערכין הל' ג סמג עשין קכח:
לג ג מיי' פכ"ח מהל' מיסורי ביאה הל' ה סמ"ע סי' כג סעיף ג:
לד ד מיי' פכ"ח מהל' סנהדרין הל' ו סמג עשין קמ טוש"ע ח"מ סי' ח סעי' ו:
לה ה מיי' פ"ג מהל' ערכין הל' יח טוש"ע יו"ד סי' קנז:
לו ו ז מיי' שם הל' ט:
לז ח ט י מיי' שם הל' ו יב:
לח כ מיי' פ"ח מהל' מיסורי ביאה הל' י טו יז סמג לאוין כ טוש"ע אה"ע סי' כ סעי' ג בהגה"ה:
לט ל מיי' פ"ג מהל' נערה הל' י:
מ נ מיי' שם הל' יא:
מא ס מיי' שם הל' יב:
מב ע מיי' שם הל' יג:
מג פ מיי' שם הל' יד:
מד צ מיי' שם הל' טו:
מה ק מיי' שם הל' טז:
מו ר מיי' שם הל' יז:
מז ש מיי' שם הל' יח:
מח ת מיי' שם הל' יט:
מט א מיי' שם הל' כ:
נ ב מיי' שם הל' כא:
נא ג מיי' שם הל' כב:
נב ד מיי' שם הל' כג:
נג ה מיי' שם הל' כד:
נד ו מיי' שם הל' כה:
נה ז מיי' שם הל' כו:
נו ח מיי' שם הל' כז:
נז ט מיי' שם הל' כח:
נח י מיי' שם הל' כט:
נט כ מיי' שם הל' ל:
ס ל מיי' שם הל' לא:
סא מ מיי' שם הל' לב:
סב נ מיי' שם הל' לג:
סג ס מיי' שם הל' לד:
סד ע מיי' שם הל' לה:
סה פ מיי' שם הל' לו:
סו צ מיי' שם הל' לז:
סז ק מיי' שם הל' לח:
סח ר מיי' שם הל' לט:
סט ש מיי' שם הל' מ:
ע א מיי' שם הל' מא:
עא ב מיי' שם הל' מב:
עב ג מיי' שם הל' מג:
עג ד מיי' שם הל' מד:
עד ה מיי' שם הל' מה:
עה ו מיי' שם הל' מו:
עו ז מיי' שם הל' מז:
עז ח מיי' שם הל' מח:
עח ט מיי' שם הל' מט:
עט י מיי' שם הל' נ:
פ כ מיי' שם הל' נא:
פא ל מיי' שם הל' נב:
פב מ מיי' שם הל' נג:
פג נ מיי' שם הל' נד:
פד ס מיי' שם הל' נה:
פה ע מיי' שם הל' נו:
פו פ מיי' שם הל' נז:
פז צ מיי' שם הל' נח:
פח ק מיי' שם הל' נט:
פט ר מיי' שם הל' ס:
צ ש מיי' שם הל' סא:
צא א מיי' פ"ד מהל' אישות הל' א סמ"ע סי' כח סעי' א:
צב ב מיי' שם הל' ב:
צג ג מיי' שם הל' ג:
צד ד מיי' שם הל' ד:
צה ה מיי' שם הל' ה:
צו ו מיי' שם הל' ו:
צז ז מיי' שם הל' ז:
צח ח מיי' שם הל' ח:
צט ט מיי' שם הל' ט:
ק י מיי' שם הל' י:
קא כ מיי' שם הל' יא:
קב ל מיי' שם הל' יב:
קג מ מיי' שם הל' יג:
קד נ מיי' שם הל' יד:
קה ס מיי' שם הל' טו:
קו ע מיי' שם הל' טז:
קז פ מיי' שם הל' יז:
קח צ מיי' שם הל' יח:
קט ק מיי' שם הל' יט:
קי ר מיי' שם הל' כ:
קיא ש מיי' שם הל' כא:
קיב א מיי' פ"ה מהל' אישות הל' א סמ"ע סי' כח סעי' ב:
קיג ב מיי' שם הל' ב:
קיד ג מיי' שם הל' ג:
קטו ד מיי' שם הל' ד:
קטז ה מיי' שם הל' ה:
קיז ו מיי' שם הל' ו:
קיח ז מיי' שם הל' ז:
קיט ח מיי' שם הל' ח:
קכ ט מיי' שם הל' ט:
קכא י מיי' שם הל' י:
קכב כ מיי' שם הל' יא:
קכג ל מיי' שם הל' יב:
קכד מ מיי' שם הל' יג:
קכה נ מיי' שם הל' יד:
קכו ס מיי' שם הל' טו:
קכז ע מיי' שם הל' טז:
קכח פ מיי' שם הל' יז:
קכט צ מיי' שם הל' יח:
קל ק מיי' שם הל' יט:
קלא ר מיי' שם הל' כ:
קלב ש מיי' שם הל' כא:
קלג א מיי' פ"ו מהל' אישות הל' א סמ"ע סי' כח סעי' ג:
קלד ב מיי' שם הל' ב:
קלה ג מיי' שם הל' ג:
קלו ד מיי' שם הל' ד:
קלז ה מיי' שם הל' ה:
קלח ו מיי' שם הל' ו:
קלט ז מיי' שם הל' ז:
קמ ח מיי' שם הל' ח:
קמא ט מיי' שם הל' ט:
קמב י מיי' שם הל' י:
קמג כ מיי' שם הל' יא:
קמד ל מיי' שם הל' יב:
קמה מ מיי' שם הל' יג:
קמו נ מיי' שם הל' יד:
קמז ס מיי' שם הל' טו:
קמח ע מיי' שם הל' טז:
קמט פ מיי' שם הל' יז:
קנ צ מיי' שם הל' יח:
קנא ק מיי' שם הל' יט:
קנב ר מיי' שם הל' כ:
קנג ש מיי' שם הל' כא:
קנד א מיי' פ"ז מהל' אישות הל' א סמ"ע סי' כח סעי' ד:
קנה ב מיי' שם הל' ב:
קנו ג מיי' שם הל' ג:
קנז ד מיי' שם הל' ד:
קנח ה מיי' שם הל' ה:
קנט ו מיי' שם הל' ו:
קס ז מיי' שם הל' ז:
קסא ח מיי' שם הל' ח:
קסב ט מיי' שם הל' ט:
קסג י מיי' שם הל' י:
קסד כ מיי' שם הל' יא:
קסה ל מיי' שם הל' יב:
קסו מ מיי' שם הל' יג:
קסז נ מיי' שם הל' יד:
קסח ס מיי' שם הל' טו:
קסט ע מיי' שם הל' טז:
קע פ מיי' שם הל' יז:
קעא צ מיי' שם הל' יח:
קעב ק מיי' שם הל' יט:
קעג ר מיי' שם הל' כ:
קעד ש מיי' שם הל' כא:
קעה א מיי' פ"ח מהל' אישות הל' א סמ"ע סי' כח סעי' ה:
קעו ב מיי' שם הל' ב:
קעז ג מיי' שם הל' ג:
קעח ד מיי' שם הל' ד:
קעט ה מיי' שם הל' ה:
קפ ו מיי' שם הל' ו:
קפא ז מיי' שם הל' ז:
קפב ח מיי' שם הל' ח:
קפג ט מיי' שם הל' ט:
קפד י מיי' שם הל' י:
קפה כ מיי' שם הל' יא:
קפו ל מיי' שם הל' יב:
קפז מ מיי' שם הל' יג:
קפח נ מיי' שם הל' יד:
קפט ס מיי' שם הל' טו:
קצ ע מיי' שם הל' טז:
קצא פ מיי' שם הל' יז:
קצב צ מיי' שם הל' יח:
קצג ק מיי' שם הל' יט:
קצד ר מיי' שם הל' כ:
קצה ש מיי' שם הל' כא:
קצו א מיי' פ"ט מהל' אישות הל' א סמ"ע סי' כח סעי' ו:
קצז ב מיי' שם הל' ב:
קצח ג מיי' שם הל' ג:
קצט ד מיי' שם הל' ד:
ר ה מיי' שם הל' ה:
רא ו מיי' שם הל' ו:
רב ז מיי' שם הל' ז:
רג ח מיי' שם הל' ח:
רד ט מיי' שם הל' ט:
רה י מיי' שם הל' י:
רו כ מיי' שם הל' יא:
רז ל מיי' שם הל' יב:
רח מ מיי' שם הל' יג:
רט נ מיי' שם הל' יד:
רי ס מיי' שם הל' טו:
ריא ע מיי' שם הל' טז:
ריב פ מיי' שם הל' יז:
ריג צ מיי' שם הל' יח:
ריד ק מיי' שם הל' יט:
רטו ר מיי' שם הל' כ:
ריו ש מיי' שם הל' כא: